

Sygn. akt III AUa 292/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska (spr.)

SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: st. sekr. sąd. Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 lutego 2016 r. w Ł.

sprawy **E. M. (1) i W. M. (1)** przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w Ł. P. Terenowa w Z.**

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek apelacji E. M. (1) i W. M. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z dnia 8 lipca 2014 r. sygn. akt IV U 1099/13

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego

z dnia 14 maja 2014 r. nr PU/PJ-400- (...) i stwierdza, że E. M. (1) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 24 sierpnia 2009 r. do dnia 29 stycznia 2010 r. z obowiązkiem opłacania należnych składek;

2. zasądza od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł. P. Terenowa w Z. tyt u łem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję na rzecz:

a. E. M. (1) kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych

b. W. M. (1) kwotę 30 (trzydzieści) złotych.

A. C. I. L. G.

Sygn. akt III AUa 292/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 maja 2013r. Nr PU/PJ-400- (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego uchylił decyzję KRUS z 18.09.2009r. (Nr PU/PJ-400- (...)) w przedmiocie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników M. E. od 24.08.2009r. oraz decyzję z 21.10.2009r. (Nr PU/PJ- (...) - (...)) w przedmiocie stwierdzenia obowiązku opłacenia dodatkowej składki na ubezpieczenie emerytalno - rentowe za E. M. (1).

Kolejną decyzją z tej samej daty Nr PU/PJ-400- (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził podleganie E. M. (1) od 30 stycznia 2010r. ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składek

na: ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie, emerytalno - rentowe oraz dodatkowej składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe przez E. i W. M. (1).

W odwołaniu od powyższych decyzji E. i W. M. (1) zarzucali naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez błędne uznanie, że E. M. (1) wykonywała działalność gospodarczą, mimo iż faktycznie jej nie prowadziła. Zdaniem odwołujących, E. M. (1) podlega ubezpieczeniu rolniczemu od 22 marca 2007r. bez przerwy.

Zaskarżonym wyrokiem z 8 lipca 2014r. Sąd Okręgowy w Sieradzu oddalił odwołania.

Sąd I instancji ustalił, że E. M. (1) podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy jako rolnik w pełnym zakresie od 1.09.1999r. do 1.04.2007r. i od 24.08.2009r.

W okresie od 1.04.2007r. do 23.08.2009r. E. M. (1) podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. W okresie 22.03.2007r. – 19.04.2011r. E. M. (1) zarejestrowała działalność gospodarczą pod nazwą Zakład (...), której przedmiotem była produkcja nieoczyszczonych olejów i tłuszczów, pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia z wyłączeniem działalności usługowej, sprzedaż hurtowa zboża, nasion i pasz dla zwierząt, wyrobów chemicznych, sprzedaż detaliczna artykułów nieżywnościowych, w wyspecjalizowanych sklepach, gdzie indziej niesklasyfikowana. Dla potrzeb tej działalności małżonkowie M. wybudowali 2 silosy.

E. M. nie poinformowała KRUS o zarejestrowaniu tej działalności i nie złożyła w terminie 14 dni od rozpoczęcia jej wykonywania oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego.

Decyzją z 27.07.2009r. Prezes KRUS stwierdził ustanie od 1.04.2007r. podlegania przez E. M. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno – rentowego z uwagi na niezłożenie oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników w terminie 14 dni od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odwołanie E. M. (1) od tej decyzji zostało oddalone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 10.11.2009r. w sprawie IV U 1181/09. Skarga E. i W. M. (1) o wznowienie postępowania w sprawie IV U 1181/09 została odrzucona prawomocnym postanowieniem tego Sądu z 13.09.2012r.

W konsekwencji E. M. (1) została objęta od 1.04.2007r. do 23.08.2009r. ubezpieczeniem społecznym w ZUS jako prowadząca działalność gospodarczą.

Za 2009 rok dochód E. M. (1), podobnie jak i podatek od pozarolniczej działalności gospodarczej wyniósł o zł.

Od 24.08.2009r. E. M. (1) zgłosiła zawieszenie działalności Zakładu (...) i decyzją KRUS z 18.09.2009r. stwierdzono podleganie E. M. ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie od 24.08.2009r., a kolejną decyzją z 21.10.2010r. ustalono dodatkową składkę na ubezpieczenie emerytalno – rentowe.

W okresie od 7.07.2009r. do 29.01.2010r. E. M. (1) i K. W. (1) prowadzili spółkę cywilną pod nazwą (...) S.C. E. M., K.W., której celem było wybudowanie elektrowni wiatrowej o mocy 600 kW. E. M. nie informowała KRUS o zarejestrowaniu tej działalności.

Działalność (...) i (...) były powiązane wspólną ideą budowy elektrowni wiatrowej. Od momentu zawieszenia działalności (...) E. M. (1) dążyła do osiągnięcia celu - budowy elektrowni wiatrowej.

K. W. (1) jest właścicielem działki nr (...), a małżonkowie M. działki sąsiedniej nr (...). Wspólnicy postanowili wybudować elektrownię na obu działkach, gdyż na jednej nie było to możliwe.

Przed zawiązaniem spółki cywilnej, przyszli wspólnicy oraz W. M. (1) interesowali się budową wiatraków, prowadzili rozmowy z ich właścicielami. Jednym z nich był p. K., który zaoferował pomoc w pośrednictwie zakupu elektrowni w Niemczech .

W dniu 7.03.2010r. między W. i E. małż. M., jako właścicielami działki nr (...), K. W. – właścicielem działki nr (...) i S. K. - właścicielem działki nr (...), została zawarta umowa wzajemna o nieodpłatnym korzystaniu z nieruchomości, o udostępnienie powietrznej przestrzeni w/w działek do nieodpłatnego korzystania. Nieodpłatne korzystanie z przestrzeni powietrznej nad działkami miało polegać wyłącznie na wykorzystaniu przez rotor elektrowni wiatrowej przestrzeni powietrznej właściciela nieruchomości obciążonej.

Na zlecenie K. W. i E. M., P.U.H. (...) w P. sporządziło w kwietniu 2009r. ekspertyzę w zakresie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko.

W dniu 7.04.2009r. K. W. i E. M. wystąpili do Urzędu Gminy w S. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie małej elektrowni wiatrowej składającej się z jednej turbiny o łącznej maksymalnej mocy 600 kW, zlokalizowanej na działkach o nr ew. 265 i 266, obręb P., gmina S..

Pismem z 16.04.2009r. Wójt Gminy S. zawiadomił o wszczęciu postępowania z wniosku E. M. (1) i K. W. (1) o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację w.w przedsięwzięcia.

Po wydaniu opinii przez Starostwo Powiatowe w P. i po opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w P. z 6.05.2009r., że planowane przedsięwzięcie nie wymaga przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, Wójt Gminy S. wydał w dniu 16.06.2009r. decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie małej elektrowni wiatrowej składającej się z jednej turbiny o łącznej maksymalnej mocy 600 kW, zlokalizowanej w P., gmina S., na działce o nr ew. 265, 266, obręb P.. Powyższa decyzja została podana do wiadomości w formie obwieszczenia 19.06.2009r.

W sierpniu 2009r. K. W. (1) oraz małżonkowie M. udali się do Niemiec z pośrednikiem K., który skontaktował wspólników z niemieckim kontrahentem, w celu dokonania rozeznania i obejrzenia elektrowni. Elektrownia spodobała się wspólnikom, spełniała parametry. W jej zakupie miał pośredniczyć K. i za jego pośrednictwem odbywały się kontakty z kontrahentem niemieckim. Wspólnicy ustalili, że będą partycypować w równych częściach w zakupie elektrowni, w kosztach opracowania przedsięwzięcia i w zyskach.

E. M. i K. W. prowadzili w bankach rozmowy w sprawie udzielenia kredytu, zasięgaliby informacji w Starostwie w sprawie możliwości uzyskania pozwolenia na budowę elektrowni. Prowadzili też rozmowy z Wójtem Gminy S., który nie widział powodów do odmowy takiej zgody, jednakże Starostwo było odmiennego zdania. Z uwagi na powyższe oraz fakt, że mieszkańcy P. zgłaszali protesty K. W. (1) wystąpił ze spółki i z dniem 29.01.2010r. s.c. (...) zakończyła działalność.

W dniu 25.10.2010r. E. M. (1) wystąpiła do Urzędu Gminy w S. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na „budowie elektrowni wiatrowej o maksymalnej mocy do 600 kW, zlokalizowanej w P., gmina S., na działce o nr ew. 265, obręb P.”. Do wniosku załączyła umowę z 18.10.2010r., zawartą między E. M., W. M. i K.W. o wzajemne nieodpłatne korzystanie z nieruchomości nr 265 i nr 266, o udostępnienie powietrznej przestrzeni w.w działek. Wg. umowy, nieodpłatne korzystanie z przestrzeni powietrznej nad w.w działkami polegać może wyłącznie na wykorzystaniu przez rotor elektrowni wiatrowej przestrzeni powietrznej właściciela nieruchomości obciążonej. Nadto E. M. do w.w wniosku załączyła oświadczenie własne i K. W. o zobowiązaniu się do nierealizowania inwestycji polegającej na budowie małej elektrowni wiatrowej o maksymalnej mocy 600 KW, zlokalizowanej na działkach nr ew. 265 i 266, obręb P., w przypadku wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację budowy elektrowni wiatrowej składającej się z jednej turbiny marki D. (...) o mocy do 600 KW, na działce nr (...), obręb P.. W uzasadnieniu oświadczenia podano, że plany gospodarcze wspólników zmieniły się w stosunku do pierwotnych zamiarów, a zmianie uległy: inwestor, lokalizacja elektrowni, typ turbiny wiatrowej (model, wysokość). Podano też, że E. M. (1) nadal wykazuje zainteresowanie kontynuacją realizowania inwestycji i wobec wskazywanych wyżej okoliczności, jej zdaniem, jako inwestora bardziej racjonalne wydaje się uzyskanie nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o co zamierza wystąpić w II połowie 2010r.

Pismem z 4.11.2010r. Wójt Gminy S. zawiadomił o wszczęciu postępowania z wniosku Gospodarstwa Rolnego (...) w P. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia - budowy elektrowni wiatrowej o maksymalnej mocy do 600kW, zlokalizowanej w P., gmina S., na działce o nr ew. 265. W dniu 24.01.2011r. w Biuletynie Informacji Publicznej ukazało się obwieszczenie Wójta Gminy S. o wszczęciu postępowania z wniosku Gospodarstwa Rolnego (...) w P. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w.w przedsięwzięcia.

W dniu 14.02.2011r. do Urzędu Gminy w S. wpłynął protest (...) dotyczący realizacji tej inwestycji.

Dnia 19 kwietnia 2011r. E. M. (1) zgłosiła likwidację działalności gospodarczej Zakład (...), wobec czego decyzją z 19.04.2011r. Wójt Gminy S. postanowił wykreślić z ewidencji działalności gospodarczej od 19 kwietnia 2011r. w.w działalność.

W dniu 28.04.2011r. E. M. (1) zarejestrowała w ewidencji działalności gospodarczej działalność pod nazwą „E. M. (1) P.P.H.U. Elektrownia (...)”, polegającą m.in. na wytwarzaniu energii elektrycznej, jej przesyłaniu, dystrybucji oraz handel. W tym samym dniu działalność ta została zawieszona. Od 4.04.2013r. E. M. (1) wznowiła działalność pozarolniczą P.P.H.U. Elektrownia (...).

Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadka K. W. (1) jako spójnym z nadesłaną przez Urząd Gminy w S. dokumentacją dotyczącą budowy elektrowni wiatrowej w P. w ramach spółki cywilnej (...) oraz zeznaniami W. M. (1) w zakresie odnoszącym się do wybudowania silosów w związku z prowadzoną działalnością (...), połączenia tej działalności z (...) wspólną ideą wybudowania elektrowni wiatrowej i dążenia przez E. M. od momentu zawieszenia działalności (...) do osiągnięcia celu - wybudowania elektrowni wiatrowej oraz, że prowadzono rozmowy z właścicielami wiatraków, w tym z K.- pośrednikiem w sprawie zakupu elektrowni wiatrowej, że wspólnicy i on sam oraz K. byli w Niemczech oglądać elektrownię.

Zdaniem tego Sądu, z zebranego materiału dowodowego wynika, że E. M. (1) podejmowała wszelkie możliwe działania zmierzające do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, nie tylko w ramach działalności Zakładu (...), co wynika już tylko z zeznań W. M. (1), ale także w ramach (...) s.c. E. M. (1), K. W. (1). Co do drugiej działalności, to zostało potwierdzone powołanymi wyżej dowodami w postaci załączonej dokumentacji oraz zeznaniami świadka K. W. (1), z których wynika niespornie, że przed założeniem spółki, E. M., K. W. i W. M. prowadzili rozmowy z właścicielami wiatraków, w tym z K. - późniejszym pośrednikiem w sprawie zakupu elektrowni wiatrowej z Niemiec (co także przyznali odwołujący). Zgromadzona wyżej dokumentacja wskazuje, że w kwietniu 2009r. E. M. i K. W. zlecili P.U.H. (...) w P. ekspertyzę w zakresie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko.

Sąd podkreślił, że z zeznań świadka K. W. wynika, że po zarejestrowaniu spółki cywilnej, uzyskaniu „parametrów” elektrowni, wspólnicy udali się w sierpniu 2009r z osobistą wizytą do Niemiec celem obejrzenia elektrowni i podjęcia rozmów z kontrahentem niemieckim, a następnie E. M. i K. W. rozpoczęli rozmowy z bankami w sprawie udzielenia kredytu. Wspólna działalność z K. W. zakończyła się 29.01.2010r. na skutek uzyskania informacji ze Starostwa o braku możliwości uzyskania pozwolenia na budowę planowanej elektrowni wiatrowej i protestów mieszkańców.

W świetle powyższych dowodów nie przekonuje powoływane się odwołujących na nieosiągnięcie w 2009r. i 2010r. przez E. M. jako osobę fizyczną dochodów i na wysokość podatku dochodowego z pozarolniczej działalności E. M. wynoszącego 0 zł.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołania są niezasadne.

Wskazał, że zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli ten rolnik lub domownik nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo nie ma ustalonego prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Natomiast art. 5a tej ustawy stanowi, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie

prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy tej działalności

Sąd wskazał też, że zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy z 13.10.1998r. systemie ubezpieczeń społecznych osoby prowadzące działalność rolniczą to osoby prowadzące ją od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy podniósł, że wznowienie działalności gospodarczej polega na podjęciu działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej lub koncesji. Wykonywanie (prowadzenie) działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej obejmuje nie tylko faktyczne wykonywanie czynności należących do zakresu tej działalności, lecz także czynności zmierzające do zaistnienia takich czynności gospodarczych (czynności przygotowawczych). Ponadto prowadzenie działalności gospodarczej występuje zarówno w okresach faktycznego wykonywania usług, jak też w okresach wykonywania innych czynności związanych z działalnością – takich jak poszukiwanie klientów, zamieszczanie ogłoszeń w prasie, załatwianie spraw urzędowych. Wszystkie te czynności pozostają w ścisłym związku z działalnością, bowiem zmierzają do stworzenia właściwych warunków do jej wykonywania.

Sąd zaznaczył, że z określeniem przez samego przedsiębiorcę we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej daty podjęcia tej działalności wiąże się co najmniej domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że działalność gospodarcza została podjęta w tej właśnie dacie.

Zdaniem Sądu Okręgowego twierdzenie odwołujących, że E. M. (1) mimo zawieszenia działalności (...) oraz zgłoszenia w ewidencji firmy (...) s.c. E. M., K.W., nie prowadziła żadnej z nich w zakresie, w jakim dotyczy okresu od 22.03.2007r. do 23.08.2009r. jest nieuprawnione w świetle art. 365 k.p.c. Zgodnie z jego treścią orzeczenie prawomocne wiąże strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, w wypadkach w ustawie przewidzianych, także inne osoby. Wskazał, że wobec prawomocnego wyroku z 10.11.2009r. w sprawie IV U 1181/09, oddalającego odwołanie E. M. (1) od decyzji KRUS wyłączającej ją z ubezpieczenia społecznego rolników od 1 kwietnia 2007 r. i w następstwie tego wyroku objęcie prawomocną decyzją ZUS ubezpieczeniem społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od 1.04.2007r. do 23.08.2009r., nie może być ponownie przedmiotem niniejszego postępowania, z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

W tym zakresie stanowisko odwołujących zostało jednak ostatecznie zweryfikowane na rozprawie 29 maja 2014r., przez co odpadła podstawa do odrzucenia odwołania (art. 199 pkt 2 k.p.c.) w omawianym zakresie.

W związku z tym spór dotyczył okresu od 24.08.2009r. do 6.07.2009r. - po zawieszeniu działalności (...) i od 7.07.2009r. do 29.01.2010r., kiedy to zarejestrowano działalność gospodarczą (...) s.c. E. M., K. W., w zakresie tego, czy E. M. (1) nie prowadziła wówczas działalności pozarolniczej, jak wywodzili oboje odwołujący.

Sąd podkreślił, że czynności podejmowane przez „podmiot gospodarczy” (przedsiębiorcę) wchodzą w zakres jego działalności gospodarczej wtedy, gdy pozostają w normalnym, funkcjonalnym związku z tą działalnością, w szczególności są podejmowane w celu realizacji zadań związanych z przedmiotem tej działalności.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że wykazana w tym postępowaniu niezwykła aktywność E. M. (1), wyrażająca się w podejmowaniu po zawieszeniu działalności Zakładu (...), a następnie po zarejestrowaniu s.c. (...) szeregu działań osobistych, finansowych i prawnych, zmierzała do osiągnięcia zamierzonego celu, jakim było prowadzenie działalności, a obie te działalności były połączone wspólną ideą wybudowania elektrowni wiatrowej, co potwierdził W. M..

Reasumując, zdaniem tego Sądu, nie ma uzasadnionych podstaw prawnych do objęcia E. M. (1) ubezpieczeniem społecznym rolników od 24.08.2009r. do 29.01.2010r. i ustalenia wysokości dodatkowych składek na to ubezpieczenie, co nastąpiło odpowiednio decyzjami z 18.09.2009r. i z 21.10.2009r. - uchylonymi aktualnie zaskarżoną decyzją z nr PU/PJ-400- (...).

Druga z zaskarżonych decyzji nr (...) o objęciu E. M. (1) ubezpieczeniem rolniczym od 30.01.2010r. także odpowiada prawu.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., orzekł o oddaleniu odwołań.

Apelacje od powyższego rozstrzygnięcia złożyli E. M. (1) i W. M. (1), zarzucając naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na:

1/ bezzasadnym daniu wiary zeznaniom świadka K. W. (1) w części wskazującej na faktyczne wykonywanie przez E. M. (1) działalności gospodarczej od 24 sierpnia 2009 r. do 29 stycznia 2010 r. w ramach spółki cywilnej, czego przejawem miało być wystąpienie o wydanie decyzji środowiskowej, o pozwolenie na budowę elektrowni, to, iż „prowadzone były rozmowy z wójtem gminy S., który nie widział powodów do odmowy takiej zgody, jednakże starostwo było odmiennego zdania” w sytuacji, gdy brak jest jakiegokolwiek dowodu wskazującego na takie działania w przedmiotowym okresie;

2/ całkowitym pominięciu, iż żadna z czynności „dążenia do wspólnego celu”, których zaistnienie zostało wykazane w niniejszym dokumentami (w tym dokumentami urzędowymi) miała miejsce w okresie pomiędzy 24 sierpnia 2009 r. do dnia 29 stycznia 2010 r.;

3/ bezzasadnym uznaniu, iż dla stwierdzenia, że było wykonywaniem działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej wystarczy podjęcie działań, które potencjalnie mogłyby być jej przedmiotem, w okresie poprzedzającym zawarcie umowy spółki oraz wyłącznie przez jedną stronę umowy, podczas gdy działania takie, o ile mogą być uznane za dążenie do określonego celu z uwagi na ich umiejscowienie w czasie (w czasie, kiedy była objęta ubezpieczeniem w tytule prowadzenia działalności gospodarczej) oraz podjęcie indywidualnie przez odwołującą niewątpliwie wskazuje na to, że czynności nie mogły mieć najmniejszego związku z umową spółki cywilnej;

4/ wybiórczym powoływaniu zeznań świadka K. W. (1), tzn. takim, które prowadziło do uznania za wiarygodne wyłącznie tych fragmentów zeznań, które były zbieżne i dały się dostosować do twierdzeń organu rentowego, podczas gdy całość zeznań oraz ich prawidłowa i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego ocena nie pozwalała na ich ocenę w sposób dokonany przez Sąd, zwłaszcza mając na względzie rozbieżność tychże zeznań w zestawieniu z dokumentami (w tym dokumentami urzędowymi), czy też sam czas istnienia umowy spółki;

- a w konsekwencji bezzasadne wykreowanie wyłącznie na potrzeby przedmiotowej sprawy poglądu, iż samo podpisanie umowy spółki cywilnej stanowi wykonywanie działalności gospodarczej, podczas gdy bezspornym jest, iż nie zawsze realizacja wspólnego celu gospodarczego jest równoznaczna z prowadzeniem działalności gospodarczej rozumianej jako zawodowa, podporządkowana regułom opłacalności i zysku, charakteryzująca się powtarzalnością podejmowanych działań oraz stałym uczestnictwem w obrocie gospodarczym, zwłaszcza przy uwzględnieniu okresu, który jest przedmiotem niniejszego postępowania (24 sierpnia 2009 r. - 29 stycznia 2010 r.).

Wskazując na powyższe skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podnieśli, że Sąd Okręgowy pominął, że spór dotyczy wyłącznie okresu od 24 sierpnia 2009 r. do 29 stycznia 2010 r. Zdaniem skarżących postępowanie dowodowe wykazało, że w powyższym okresie działalność wykonywana nie była, lecz jedynie pozostawała formalnie zarejestrowana, a jakiegokolwiek czynności podejmowane były przed dniem 24 sierpnia 2009 r. a zatem w czasie, kiedy odwołująca była objęta ubezpieczeniem w ZUS z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Wskazali, że podejmowanie czynności

przygotowawczych polegających na poszukiwaniu kontrahentów umowy obejmującej zakres działań określony we wpisie do ewidencji oraz gotowość do podjęcia tych działań nie stanowią rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli nie doprowadziły do faktycznego jej uruchomienia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 16 ust. 1 pkt 2 oraz art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 2008r., Nr 50, poz. 291 ze zm.) ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy domownik rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny. Przepisy te nie znajdują zastosowania wówczas, gdy osoba taka, między innymi, podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, przy czym pod pojęciem osoby podlegającej innemu ubezpieczeniu społecznemu należy rozumieć osobę, która podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie przepisów ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.) lub objętą przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym (art. 16 ust. 3 i art. 7 oraz art. 6 pkt 13 ustawy). Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1 i 13 ust. 4 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, a obowiązek ten datuje się od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania. Czasowe granice prowadzenia tej działalności oraz podlegania z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego co do zasady wyznacza formalny wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dokonywany i wykreślany na zasadach przewidzianych w przepisach kolejno obowiązujących ustaw regulujących prowadzenie takiej działalności. W myśl art. 14 ust. 1 i 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorca będący osobą fizyczną, a więc także wspólnik spółki cywilnej (art. 4 ust. 2 tej ustawy) mógł podjąć działalność gospodarczą już w dniu złożenia wniosku o wpis do ewidencji, chyba że – stosownie do art. 14 ust. 3 – we wniosku określi późniejszy dzień podjęcia tej działalności.

Jak trafnie wskazał Sąd I instancji, w judykaturze przyjmuje się, że za rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej w rozumieniu powołanych przepisów może być uznane nie tylko podjęcie działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, ale również dokonanie takich czynności, które w okolicznościach danej sprawy – są bezpośrednio i wprost związane z określonym w ewidencji przedmiotem działalności gospodarczej i stanowią czynności przygotowawcze do jej wykonywania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 25.11.2005r., I UK 80/05, OSNP 2006/19-20/309). Jednakże za czynność przygotowawczą stanowiącą już o wykonywaniu działalności gospodarczej nie może być uznane poszukiwanie kontrahentów za pośrednictwem internetu, które nie doprowadziło do faktycznego uruchomienia działalności objętej wpisem do ewidencji i jej zaistnienia w obrocie gospodarczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z 18.10.2011r., II UK 51/11). O ile bowiem za podjęcie działalności gospodarczej można już uznać zainicjowanie działań przygotowawczych do wykonywania działalności gospodarczej, a więc uzyskania statusu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, to prowadzenie (wykonywanie) działalności gospodarczej oznacza dokonywanie faktycznych i prawnych czynności wchodzących w zakres działalności gospodarczej przedsiębiorcy, podejmowanych w celu realizacji zadań związanych z jej przedmiotem i zmierzających w sposób zorganizowany i ciągły do osiągnięcia celu zarobkowego (art. 2 tej ustawy). Dlatego czynności przygotowawcze zmierzające bezpośrednio i wprost do rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej mogą być – w zależności od okoliczności konkretnego przypadku – uznane już za jej wykonywanie tylko wówczas, gdy prowadzenie tej działalności zostało faktycznie rozpoczęte, a więc gdy przedsiębiorca w wyniku dokonanych czynności przygotowawczych podjął działania wchodzące w jej zakres.

Odnosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy należy przede wszystkim zauważyć, że przedmiotem zawiązanej w dniu 6 lipca 2009r. przez (...) spółki cywilnej (...) była produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, nie zaś – jak przyjął w swoich ustaleniach Sąd I instancji – budowa elektrowni wiatrowej. Wynika to jednoznacznie z treści umowy spółki (...) (k. 174) oraz z korespondujących z nimi zaświadczeń: Urzędu Statystycznego w Ł. z 7 lipca

2009r. o numerze identyfikacyjnym REGON (...), w którym wskazano, jako rodzaj przeważającej działalności wg (...) 2007, (...) – wytwarzanie energii elektrycznej (zaświadczenie GUS k.174) oraz Urzędu Gminy w S. z 6 lipca 2009r. o zmianie we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej E. M. (1) w zakresie określenia przedmiotu działalności przez wpisanie w pkt 5: wytwarzanie energii elektrycznej i jej dystrybucja (zaświadczenie Znak (...) k. 174).

Jak niewątpliwie wynika przy tym z zebranego w sprawie materiału dowodowego w spornym okresie, tj. od 24 sierpnia 2009r. czyli po zawieszeniu działalności (...) i zawiązaniu spółki cywilnej z K. W. (1) (...) do chwili jej rozwiązania 29 stycznia 2010r., E. M. (1) nie rozpoczęła produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, ani samodzielnie, ani w ramach spółki cywilnej (...), gdyż w tym czasie nie doszło nawet do rozpoczęcia budowy elektrowni wiatrowej na działkach należących do odwołujących się, czy też na działce K. W. (1). Co więcej, jak wynika z niekwestionowanych w tym zakresie ustaleń Sądu I instancji, E. M. (1) także do chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym nie rozpoczęła wytwarzania energii z elektrowni wiatrowej. Należy w tym miejscu podkreślić, że wykonywanie działalności gospodarczej polegającej na wytwarzaniu energii elektrycznej – stosownie do art. 46 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz. U. z 2010r., Nr 220, poz. 1447 ze zm.) oraz art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz. U. z 2006r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) w związku z art. 46 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – wymaga co do zasady uzyskania koncesji. Z art. 32 ust. 1 pkt 1 Prawa energetycznego wynika, że obowiązkiem uzyskania koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach odnawialnych objęte są wszystkie przedsiębiorstwa energetyczne wytwarzające tego rodzaju energię, bez względu na wielkość mocy zainstalowanej źródła czy też ilość produkowanej w takim źródle energii elektrycznej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22.12.2008r., VI Acz 1849/08, LEX nr 1642365). Sąd Apelacyjny podziela przy tym stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 15 lutego 2012r., I UK 280/11 (LEX nr 12416623), że dla rozpoczęcia wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej nie jest wystarczające jej zgłoszenie w organie ewidencyjnym, co oznacza, że przed uzyskaniem koncesji na wykonywanie takiej działalności nie jest możliwe rozpoczęcie jej prowadzenia w rozumieniu art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej. Wydanie koncesji uzależnione jest m.in. od posiadania przez przedsiębiorcę legitymującego się zaewidencjonowaną działalnością gospodarczą (art. 35 ust. 1 pkt 6 Prawa energetycznego i art. 49 ust. 1 pkt 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) możliwości technicznych gwarantujących prawidłowe wykonywanie działalności (art. 33 ust. 1 pkt 3 Prawa energetycznego). Do takich możliwości technicznych niewątpliwie można zaliczyć dopuszczoną do użytkowania przez odpowiednie organy elektrownię wiatrową.

Z powyższych względów nie można podzielić stanowiska Sądu Okręgowego, że podejmowanie przez E. M. (1) w okresie objętym sporem szeregu działań, takich jak zlecenie firmie (...) w P. wydanie ekspertyzy w zakresie planowanej budowy elektrowni wiatrowej na działkach (...), wystąpienie do Urzędu Gminy w S. o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie małej elektrowni wiatrowej, prowadzenie rozmów dotyczących zakupu elektrowni wiatrowej w Niemczech oraz uzyskania kredytu bankowego na ten cel, podejmowanie działań dotyczących uzyskania pozwolenia na budowę takiej elektrowni – jako czynności zmierzających bezpośrednio do wybudowania elektrowni wiatrowej – stanowią o wykonywaniu przez odwołującą się działalności gospodarczej w rozumieniu art. 13 pkt 4 ustawy systemowej i art. 5a ust. 1 u.s.r. Czynności te nie doprowadziły bowiem do podjęcia przez odwołującą się działań wchodzących w zakres zarejestrowanej działalności gospodarczej, tj. wytwarzania energii elektrycznej. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności z dokumentacji nadesłanej przez Starostwo Powiatowe w P. i Urząd Gminy w S., zeznań świadka K. W. (1) oraz zeznań stron, jednoznacznie wynika, że E. M. (1) nie wybudowała dotąd elektrowni wiatrowej, a co za tym idzie, nie uzyskała koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Tym samym nie można uznać, że w spornym okresie odwołująca się prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 5a ust. 1 u.s.r. i art. 13 pkt 4 ustawy systemowej skutkującą wyłączeniem jej z ubezpieczenia rolniczego.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny, w uwzględnieniu apelacji, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, ustalając ich wysokość w oparciu o treść § 13 ust. 1 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013r., poz. 461 ze zm.).

Przewodniczący: Sędziowie: